

Nr 214

Av herr Ståhl, *angående viss modifiering av investeringar för ljudradioanläggningar, m. m.*

I den omstridda och inte minst mellan televerket och Sveriges radio kontroversiella frågan rörande tillvägagångssättet för den fortsatta utbyggnaden av mottagningsnätet för program 2 tar departementschefen i årets statsverksproposition inte slutlig ställning. Han yttrar (kapitalbudgeten sid. 154) följande:

Beträffande trådradioanläggningar förutsätter jag, att tillgängliga medel i första hand avses för installationer i de trakter, som ur befolkningsmässiga synpunkter kan betecknas som glesbygder. Till den av telestyrelsen framlagda reviderade planen för distributionsnätets utbyggnad under de närmaste åren är jag ej beredd att ta ställning vare sig i fråga om totalbeloppen eller fördelningen mellan de olika delparterna.

Detta uttalande innebär, att riksdagen icke blir i tillfälle till någon meningsyttring i denna omstridda fråga. Denna gäller som bekant, huruvida telestyrelsens uppfattning skall fullföljas att det mycket kostnadskrävande men icke räntabla trådradionätet skall även fortsättningsvis utbyggas ej endast i sådana glesbygder som aldrig kan betjänas med FM-sändare — ty att dessa bygder den stora kostnaden till trots skall förses med trådradio därom torde enighet råda — utan jämväl i sådana trakter, som inom relativt kort tid kommer att betjänas av FM- och TV-sändare. Den dubbeldistribution, som härigenom uppstår, är till ingen eller i varje fall föga nytta, och de betydande kapitalinvesteringar som erfordras för trådradion är illa använda pengar. Sändaranläggningar måste ju under alla förhållanden snart uppföras i här avsedda trakter, eftersom den av departementschefen omvittrade kraftiga efterfrågan på television med särskild kraft kommer att göra sig gällande i dessa bygder, som också av många skäl med särskilt stort fog kan göra anspråk på att betjänas av television. Såsom departementschefen framhåller är det emellertid ekonomiskt förmånligt att kombinera TV och FM till samma sändarstationer.

Som exempel på denna kostnadskrävande och på något längre sikt värdelösa dubbelinvestering av dels trådradio, dels FM-sändare kan anföras, att stora delar av Värmland inom en nära framtid kan avlyssna program 2 genom FM-sändarna i Borlänge, Örebro och Bäckefors. För återstoden av mer centralt belägna delar av länet erfordras därefter snarast den planerade

FM-sändaren i Sunne. Utbyggnad av trådradionätet erfordras därefter endast i de mest avlägsna delarna av provinsen, där FM-sändningarna icke når fram. För länets invånare är det därför redan med hänsyn till trådradion viktigast att FM-nätet snarast utbygges. Kommer därtill det viktiga skälet, att en investeringspolitik av denna modell med koncentration på FM-sändare och avförande av trådradionätet i till dem hörande bygder långt tidigare ger folket här televisionsmöjligheter, en även ur befolkningspolitisk synpunkt viktig faktor.

Till förmån för en investeringspolitik enligt denna typ talar också det faktum, att därigenom skulle möjliggöras ett snabbare tillgodoseende av nya telefonabonnemang. Arbetet med trådradioanläggningar är både material-, tids- och kostnadskrävande utan att någon eller nämnvärd inkomst eller avkastning uppstår. Det framstår därför som ur både ekonomisk och andra ovan anförda synpunkter viktigt att väntande telefonabonnenter i här ifrågasvarande bygder ges förkortade väntetider. De erlägger betydande belopp för både inträde och abonnemang.

En enligt här angivna riktlinjer fullföljd investeringspolitik skulle såsom nyss antytts ge snabbare möjlighet till både radions dubbelprogram och TV. Därtill kommer, att arbetet med trådradion för folket i de vidsträckta glesbygder, dit FM och TV icke når, skulle kunna koncentreras, och utbyggnad därför kunna ske i snabbare takt.

Uppenbart är också, att för här skisserade investeringspolitik talar starka besparingsskäl. Departementschefens framställning möjliggör inte en närmare beräkning av dessa besparingar, men av telestyrelsens petitskrivelse kan förmärkas, att det rör sig om en storleksordning för de fyra närmaste budgetåren av ett 20-tal milj. kr., för budgetåret 1958/59 3 milj. kr. eller mera.

Mot alla dessa skäl till förmån för en utbyggnadspolitik enligt här angivna riktlinjer talar endast en invändning av nämnvärd tyngd, nämligen tvånget för ett antal innehavare av äldre radioapparater att anskaffa apparater för mottagningsanordning även för program från FM-sändare. Denna invändning skall på intet sätt negligeras. Den motväges dock därav, att ett stort antal apparater just i här ifrågasvarande trakter med deras mindre goda mottagningsförhållanden är av sådan storlek, att de är försedda med FM-mottagning, att omsättningen av radioapparater är ganska snabb och att komplettering av apparater för FM-mottagning kan ske till relativt billigt pris.

Med hänvisning till här anförda motivering föreslår jag,

att riksdagen i samband med behandlingen av kapitalbudgeten för televerket, punkt 3: 8 och följande, måtte besluta sådan modifiering av investeringar för ljudradioanläggningar,

att trådradionätet tills vidare utbygges endast i sådana

trakter, där FM- och TV-mottagning icke kan komma i fråga;

att till buds stående investeringsmedel koncentreras till snabbast möjliga utbyggnad av FM- och TV-sändare för de delar av landet, där sådan mottagning kan genomföras;

att beställningar av nya telefonanläggningar snarast effektueras med förtursrätt för abonnenter i glesbygderna, samt att i övrigt måtte beaktas vad i motionen anförts.

Stockholm den 24 januari 1958

Manne Ståhl